

ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ
ΤΗΣ Α.Ε. ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

μια πρωτοβουλία

Θεματική: Ενδιαφέρομαι και ενεργώ - Κοινωνική Συναίσθηση και Ευθύνη Τομέας: Ανθρώπινα δικαιώματα

Το παιδί, η πόλη και τα μνημεία

“Συν-αποφάσισε! Ενεργός Πολίτης και Δομημένος Δημοκρατικός Διάλογος” Α' Γυμνασίου

ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ
ΤΗΣ Α.Ε. ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

μια πρωτοβουλία

με τη συνεργασία:

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Το παιδί, η πόλη και τα μνημεία» αποτελεί πρωτοβουλία του Δήμου Αθηναίων και υλοποιείται από την Τεχνόπολη Δήμου Αθηναίων σε συνεργασία με τις Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Α΄ Αθήνας, και με την Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών (διά του Γραφείου Διασύνδεσης της Σχολής). Τελεί υπό την αιγίδα της προέδρου της Δημοκρατίας.

Συγγραφή, σύνθεση πρότασης:

Δούκα Παναγιώτα, Παιδαγωγός

Κουνούδης Παναγιώτης, Φιλολόγος

Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό αποτελεί τμήμα του ετήσιου προγράμματος «Το παιδί, η πόλη και τα μνημεία» που υλοποιείται σε σχολεία της Αθήνας από το 2016.

Παρακαλούμε συμπληρώστε την φόρμα για να επικοινωνήσουμε μαζί σας και να μάθετε περισσότερα για τις παροχές και το επιπλέον εκπαιδευτικό υλικό που προσφέρονται δωρεάν από το φορέα "Τεχνόπολη Δήμου Αθηναίων/Δήμος Αθηναίων", για την καλύτερη υλοποίηση του παρόντος εκπαιδευτικού υλικού!

[Φόρμα εκδήλωσης ενδιαφέροντος](#)

Τίτλος εργαστηρίου: Συν-αποφάσισε! Ενεργός Πολίτης και Δομημένος Δημοκρατικός Διάλογος.

Τάξη στην οποία απευθύνεται:
Α' Γυμνασίου

Θεματικοί άξονες στους οποίους ανταποκρίνεται:
1. Ενδιαφέρονται και ενεργώ - Κοινωνική Συναίσθηση και Ευθύνη

Λέξεις-κλειδιά:
1.εθελοντισμός, ανθρώπινα δικαιώματα & αξιοπρέπεια, αλληλοσεβασμός και σεβασμός στη διαφορετικότητα, συνεργασία/συνεργατικότητα, κοινωνική ευαισθησία, κοινωνική ευθύνη, ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, συμπερίληψη στην εκπαίδευση, δημοκρατία, δημοκρατική παιδεία και παράδοση.

Σύνδεση με το Αναλυτικό Πρόγραμμα της Α' Γυμνασίου:

Γλωσσική Διδασκαλία: Στην ενότητα "Γνωρίζω τον τόπο μου και τον πολιτισμό μου"

Νεοελληνική Λογοτεχνία: Στην ενότητα "Προβλήματα της σύγχρονης ζωής" το κείμενο : "Γραφείον Ιδεών" του Αντώνη Σαμαράκη

Ιστορία: Στην ενότητα "Αρχαϊκή εποχή 800-479 Π.Χ." τα μαθήματα: "Η πόλη - κράτος και η εξέλιξη του πολιτεύματος" και "Αθήνα: Πορεία προς τη δημοκρατία"
Στην ενότητα "Η ηγεμονία της Αθήνας 479 - 431 Π.Χ." τα μαθήματα: "Το δημοκρατικό πολίτευμα σταθεροποιείται - ο Περικλής και το δημοκρατικό πολίτευμα"

Εικαστικά: Στην ενότητα 1, "Από την κίνηση στην έκφραση" και στην ενότητα 5, "Η δική μου πραγματικότητα"

Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή: Στην ενότητα 6, "Κοινωνικά προβλήματα", στην ενότητα 7, "Το άτομο και η πολιτεία", στην ενότητα 8, "Τα πολιτεύματα και το Σύνταγμα", στην ενότητα 12, "Δικαιώματα και Υποχρεώσεις",

Πληροφορική: Στην ενότητα 3, "Χρήση εργαλείων έκφρασης και δημιουργίας", στην ενότητα 4 "Γνωριμία με το διαδίκτυο και τις υπηρεσίες του"

Γενικοί Σκοποί:

Μέσα από τις δραστηριότητες του εργαστηρίου οι μαθητές/-ήτριες πρόκειται να:

- αναπτύξουν την κριτική τους σκέψη και τις επικοινωνιακές τους δεξιότητες
- καλλιεργήσουν τη συνεργατικότητα με τους συμμαθητές τους
- εκφράσουν τη δημιουργικότητά τους
- αποκτήσουν δεξιότητες πολιτειότητας και υπευθυνότητας
- αναπτύξουν οργανωτικές ικανότητες και πρωτοβουλίες μέσα στην ομάδα
- ενισχύσουν τον ψηφιακό και τεχνολογικό γραμματισμό τους
- αναπτύξουν την πλάγια σκέψη και να δοκιμάσουν καινοτόμους τρόπους επίλυσης προβλημάτων που απασχολούν ολόκληρη την κοινωνία ή μέρος της
- ανάπτυξη επιχειρηματολογίας

Επιμέρους Στόχοι:

- αποκτήσουν πολύπλευρες δεξιότητες που θα τους επιτρέψουν να γίνουν οι αυριανοί υπεύθυνοι δημότες της πόλης τους και οι ενεργοί δημοκρατικοί πολίτες της Ενωμένης Ευρώπης.

Δεξιότητες που αναπτύσσονται:

1. Δεξιότητες Μάθησης
Κριτική σκέψη (Critical thinking)
Επικοινωνία (Communication)
Συνεργασία (Collaboration)
Δημιουργικότητα (Creativity)

2. Δεξιότητες Ζωής
Πολιτειότητα
Ενσυναίσθηση και ευαισθησία
Υπευθυνότητα
Πρωτοβουλία
Οργανωτική ικανότητα
Προγραμματισμός, Παραγωγικότητα

3. MIT: Δεξιότητες της τεχνολογίας και της επιστήμης
Πληροφορικός γραμματισμός (ICT literacy),
Ψηφιακός γραμματισμός (digital literacy),
Τεχνολογικός γραμματισμός (technology literacy),
Δεξιότητες δημιουργίας και διαμοιρασμού ψηφιακών δημιουργημάτων,
Συνδυαστικές δεξιότητες ψηφιακής τεχνολογίας, επικοινωνίας και συνεργασίας,
Δεξιότητες διεπιστημονικής και διαθεματικής χρήσης των νέων τεχνολογιών

4. Δεξιότητες του νου
Επίλυση προβλημάτων
Μελέτη περιπτώσεων (case studies)
Πλάγια σκέψη

Παραδοτέα:

Χάρτης προβλημάτων-λύσεων-ενεργειών με προτάσεις για θέματα που αφορούν στο δημόσιο χώρο
Ηλεκτρονικό Ερωτηματολόγιο (προτάσεις για θέματα που αφορούν στο δημόσιο χώρο)
Case-studies με ερευνητικά ερωτήματα

Δυνατότητες για Συνεργασίες με φορείς:

Τεχνόπολη Δήμου Αθηναίων: Η Τεχνόπολη Δήμου Αθηναίων είναι ο φορέας υλοποίησης του Προγράμματος “Το παιδί, η πόλη και τα μνημεία” στο οποίο βασίζεται το συγκεκριμένο εργαστήριο δεξιοτήτων.

Ι.Π.Ε.Σ.Ε.(Ινστιτούτο Ρητορικών και Επικοινωνιακών Σπουδών Ελλάδος): Η Τεχνόπολη συνεργάζεται με το Ι.Π.Ε.Σ.Ε. για την υλοποίηση εργαστηρίων εξάσκησης της ρητορικής τέχνης.

Διάρκεια εργαστηρίων:

7 μονόωρα εργαστήρια

Εκπαιδευτικά λογισμικά που αξιοποιούνται:

Google Docs / Slides / Sheets / Forms
Microsoft Word / PowerPoint / Excel

Υλικοτεχνική υποδομή:

Θα χρειαστούν τουλάχιστον 5 Η/Υ ώστε τα παιδιά να χωριστούν σε ομάδες και να

πραγματοποιήσουν έρευνα.
Εκτυπωτής.

Κόλλες A4 και post it.

Μαγνητόφωνα για τις συνεντεύξεις. Εναλλακτικά οι ομάδες μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα κινητά τηλέφωνα τους.

Εκπαιδευτικές μέθοδοι που αξιοποιούνται:

1. Ομαδοσυνεργατική μέθοδος
2. Μέθοδος project
3. Μέθοδος ερωταποκρίσεων

Βιβλιογραφία και δικτυογραφία:

Ιστοσελίδα του Εκπαιδευτικού Προγράμματος της Τεχνόπολης Δήμου Αθηναίων “Το παιδί, η πόλη και τα μνημεία”

<https://kids4thecity.gr>

Οδηγός για την υλοποίηση του Εκπαιδευτικού Προγράμματος της Τεχνόπολης Δήμου Αθηναίων “Το παιδί, η πόλη και τα μνημεία” στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

<https://kids4thecity.gr/odigos-ekpaideutikon-gia-thn-deuterovathmia-ekpaideusi/>

Εργαστήριο 1: Γνωριμία με το αντικείμενο (45’)

1. Αφόρμηση:

α) Ο εκπαιδευτικός καθοδηγεί με ερωταποκρίσεις τα παιδιά σε μια ανοιχτή συζήτηση για το **δημόσιο χώρο** και τα προβλήματα που τον αφορούν. Είναι σημαντικό να οδηγηθεί η συζήτηση στους λόγους ύπαρξης των προβλημάτων, στους πιθανούς τρόπους επίλυσής τους και στη σημασία συμβολής των πολιτών.

Παραδείγματα ερωτήσεων:

- Τι σημαίνει πολίτης;
- Τι σημαίνει ενεργός πολίτης;
- Ποιος μπορεί να είναι ενεργός πολίτης;
- Είναι οι μαθητές πολίτες;
- Τι είναι ελευθερία έκφρασης;
- Με ποιον τρόπο τα μέλη μιας κοινότητας μπορούν να φέρουν την αλλαγή;
- Ποιος λαμβάνει τις αποφάσεις για το τι μπορεί να αλλάξει;
- Μπορούν οι μαθητές να αλλάξουν την πόλη;
- Ποιος πιστεύετε ότι παίρνει αποφάσεις για τα προβλήματα που αφορούν στο δημόσιο χώρο;

Με αφορμή αυτή τη συζήτηση που θα καθοδηγείται από τον εκπαιδευτικό σχετικά με τους σκοπούς του project, ο εκπαιδευτικός μοιράζει στα παιδιά post it όπου τους ζητείται να καταγράψουν μία λέξη κλειδί για τα όσα συζητήθηκαν. Τα παιδιά ενώνουν μετά τα post-it με τις λέξεις τους (αφαιρούνται οι όμοιες) σε χαρτιά A3. Το A3 τοιχοκολλείται στον πίνακα ανακοινώσεων.

Δεξιότητες 21ου αι. που αναπτύσσονται στο εργαστήριο 1:

Κριτική σκέψη (Critical thinking)

Επικοινωνία (Communication)

Ενσυναίσθηση και ευαισθησία
Πρωτοβουλία
Επίλυση προβλημάτων

Εργαστήριο 2: Οργάνωση των ομάδων (45')

1. Σύνθεση ομάδων μαθητών: Προτείνεται η σύνθεση ομάδων μαθητών με κριτήριο την τυχαιότητα, ώστε να συνεργαστούν και μαθητές που ίσως δεν είχαν ως τώρα την ευκαιρία να αποτελέσουν ομάδα. Δημιουργούνται 5 ομάδες από 4-6 μαθητές ανάλογα με τη δυναμικότητα του τμήματος:

Ο εκπαιδευτικός έχει φροντίσει από πριν να κολλήσει κάτω από τις καρέκλες των μαθητών post-it με διαφορετικά χρώματα (4 ή 5 χρώματα ανάλογα με τον αριθμό των μαθητών). Με την είσοδο των μαθητών στην τάξη θα τους ζητήσει να κάτσουν ανακατεμένα όπου αυτοί επιθυμούν και έπειτα να κοιτάξουν κάτω από την καρέκλα τους. Τα όμοια χρώματα σχηματίζουν αντίστοιχες ομάδες. Έτσι θα δημιουργηθούν 4 ή 5 ομάδες με τυχαίο τρόπο.

3. Δραστηριότητες ενδυνάμωσης ομάδων: Μετά τη δημιουργία των ομάδων τα μέλη της καθεμιάς υλοποιούν μια δραστηριότητα ενδυνάμωσης. Προτείνεται μια από τις παρακάτω ανά ομάδα:

α) Ο εκπαιδευτικός ενώνει δύο καρέκλες με ένα κομμάτι σπάγκο, το οποίο θα αναπαριστά ηλεκτρικό καλώδιο, περίπου στο ένα μέτρο απόσταση από το έδαφος. Οι μαθητές της κάθε ομάδας πιάνονται μεταξύ τους από τα χέρια, ενώνοντας με αυτόν τον τρόπο όλη την ομάδα. Σκοπός είναι η ομάδα να περάσει από την μια πλευρά στην άλλη, χωρίς να ακουμπήσει το σπάγκο και χωρίς να σταματήσουν να κρατούν τα μέλη της ομάδας το ένα το άλλο από το χέρι. Αν κάποιος από την ομάδα αγγίξει το σπάγκο-καλώδιο αυτομάτως το “ηλεκτρικό ρεύμα” το οποίο προσπαθούν να αποφύγουν οι μαθητές διαπερνά όλη την ομάδα, εφόσον είναι ενωμένοι, και χάνουν.

β) Αφού έχουν χωριστεί οι ομάδες συνεργασίας, όλοι οι μαθητές καλούνται να γράψουν μία λέξη που θεωρούν ότι τους χαρακτηρίζει και μία λέξη που θεωρούν ότι χαρακτηρίζει κάθε ένα από τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας τους. Οι μαθητές εκ των υστέρων διαβάζουν ανοιχτά τις λέξεις που κατέγραψαν και πραγματοποιούν ή δέχονται σχόλια για αυτές.

γ) Οι μαθητές συγκεντρώνονται σε έναν κύκλο. Ο εκπαιδευτικός τους μοιράζει από μία φωτογραφία που μπορεί να δείχνει κάποιο ζώο, κτήριο, αντικείμενο, ή και μνημείο. Με την υπόδειξη του εκπαιδευτικού ένας από τους μαθητές ξεκινά μια ιστορία(1-2 προτάσεις) με βάση τη φωτογραφία που κρατά. Συνεχίζουν με τη σειρά οι υπόλοιποι μαθητές οι οποίοι πρέπει να εντάξουν στην αρχική ιστορία το δικό τους κομμάτι με βάση τη φωτογραφία τους. Ο κάθε μαθητής που θα ακολουθήσει τον πρώτο πρέπει να αναφέρει όλες τις προτάσεις που προηγήθηκαν και στο τέλος να εντάσσει τη δική του. Η διαδικασία συνεχίζεται ώσπου να φτάσει ο κύκλος στον τελευταίο μαθητή. Η ιστορία ολοκληρώθηκε. Εφόσον υπάρχει η διάθεση οι μαθητές μπορούν εκ των υστέρων να καταγράψουν την ιστορία τους.

Δεξιότητες 21ου αι. που αναπτύσσονται στο εργαστήριο:

Κριτική σκέψη (Critical thinking)
Επικοινωνία (Communication)
Συνεργασία (Collaboration)
Ενσυναίσθηση
Πλάγια σκέψη

Εργαστήριο 3: Συνεντεύξεις-Καταγραφή προβλημάτων στο δημόσιο χώρο (45')

Η κάθε ομάδα αναλαμβάνει να πάρει μικρές συνεντεύξεις (έως 3 λεπτά) από τους μαθητές των άλλων τάξεων, από γνωστούς τους ή από τους συγγενείς τους. Θέμα των συνεντεύξεων θα είναι τα προβλήματα που έχουν εντοπίσει στο δημόσιο χώρο. καθαριότητα, πεζοδρόμια, ανακύκλωση, ηχορύπανση, προσβασιμότητα, χώροι πρασίνου, πάρκα τσέπης κ.α.

1. Δημιουργία οδηγού Συνέντευξης.

Οι μαθητές με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού θα δημιουργήσουν τον οδηγό συνέντευξης, ο οποίος θα είναι κοινός για όλες τις ομάδες. Οι μαθητές μπορούν να πάρουν συνεντεύξεις στο διάλειμμα από μαθητές άλλων τάξεων ή τμημάτων, είτε εξωσχολικά από συγγενείς, φίλους ή γείτονες τους. Θα μπορούσαν τα μισά μέλη της ομάδας να αναλάβουν τις συνεντεύξεις στο χώρο του σχολείου ενώ τα άλλα μισά τις συνεντεύξεις στο σπίτι ή στη γειτονιά. Ο τύπος συνέντευξης που προτείνεται είναι ο δομημένος, με τις ερωτήσεις να έχουν προκαθοριστεί από πριν. ***Το παρόν εργαστήριο μπορεί να υλοποιηθεί εναλλακτικά και με ερωτηματολόγια, αντί των συνεντεύξεων.**

Παραδείγματα ερωτήσεων συνέντευξης.

Ποια προβλήματα αντιμετωπίζετε στη γειτονιά σας;

Θα θέλατε να μας πείτε κάποιο πρόβλημα που αντιμετωπίζετε στην καθημερινότητα σας σε σχέση με το δημόσιο χώρο;

Γνωρίζετε κάποιο χώρο ο οποίος μένει αναξιοποίητος ή είναι παραμελημένος;

2. Υλοποίηση συνεντεύξεων.

Οι συνεντεύξεις θα μαγνητοφωνούνται καθ' όλη τη διάρκειά τους με τη βοήθεια ενός κινητού τηλεφώνου και μόλις τις ολοκληρώσουν οι μαθητές θα πρέπει να τις απομαγνητοφωνήσουν.

3. Απομαγνητοφώνηση συνεντεύξεων. Η διαδικασία της απομαγνητοφώνησης μπορεί να γίνει από τους μαθητές στο σπίτι. Η κάθε ομάδα μπορεί να ανεβάζει τις απομαγνητοφωνημένες συνεντεύξεις σε ένα κοινό αρχείο (**Google doc**) ώστε όλα τα μέλη της ομάδας να είναι ενήμερα σχετικά με την πρόοδο της απομαγνητοφώνησης. Όταν όλες οι ομάδες τελειώσουν, τα αρχεία που προκύπτουν εκτυπώνονται ώστε να χρησιμοποιηθούν στην επόμενη φάση, αυτή της αποδελτίωσης.

Δεξιότητες 21ου αι. που αναπτύσσονται στο εργαστήριο 1:

Κριτική σκέψη (Critical thinking)
Επικοινωνία (Communication)
Ενσυναίσθηση και ευαισθησία
Πρωτοβουλία

Ψηφιακός γραμματισμός (digital literacy)
Επίλυση προβλημάτων

Εργαστήριο 4: Αποδελτίωση συνεντεύξεων (45')

1. Αποδελτίωση και δημιουργία κειμένων case-studies και ερευνητικών ερωτημάτων.

Με την επιστροφή στην τάξη οι συνεντεύξεις αποδελτιώνονται και προκύπτουν **κοινά θέματα-προβλήματα που αφορούν στο δημόσιο χώρο**. Από αυτά τα κοινά θέματα θα παραχθούν από τις ομάδες κείμενα-case studies, μαζί με τα ερευνητικά ερωτήματα τους, τα οποία θα συζητηθούν από τους μαθητές αργότερα. Εάν δεν προκύψουν κοινά θέματα η ομάδα ψηφίζει και επιλέγει ένα με το οποίο θα ασχοληθεί.

Ακολουθούν παραδείγματα κειμένων (case-study) και ερευνητικού ερωτήματος.

1. Η Κατερίνα και η Δήμητρα έφτασαν το πρωί της Τρίτης στο σχολείο όλο χαρά γνωρίζοντας ότι είναι ημέρα σχολικού περιπάτου. Με έκπληξη είδαν ότι ένας μεγάλος τοίχος του κτιρίου, που πιο πριν ήταν απλά λευκός, είναι πια διακοσμημένος με ένα μεγάλο graffiti γεμάτο χρώματα και εντυπωσιακά σχέδια. Οι ίδιες εντυπωσιάστηκαν με τη νέα εικόνα όπως και αρκετοί από τους συμμαθητές τους, όμως υπήρξαν και κάποιοι στους οποίους δεν άρεσε αυτή η «έκπληξη». Πολλοί καθηγητές, αλλά, όπως έμαθαν αργότερα, και πολλοί γονείς που είδαν το graffiti δεν ενθουσιάστηκαν και τόσο. Φαίνεται ότι στους μεγαλύτερους δεν αρέσει τόσο πολύ αυτή η πρωτοβουλία, καθώς θεωρούν ότι δεν μπορεί αυθαίρετα ένας καλλιτέχνης δρόμου, όσο ταλαντούχος και να είναι, να διαλέγει έναν τοίχο σπιτιού, έναν τοίχο σχολείου ή ένα παγκάκι και να το ζωγραφίζει όπως νομίζει χωρίς άδεια από κάποιον.

Κατά τη γνώμη σας, ποιος έχει τον πρώτο λόγο για το πού και πώς θα γίνει μια εικαστική παρέμβαση σε δημόσιο χώρο:

2. Η Κλάρα και ο Ρέιμοντ έχουν κάθε πρωί μια δύσκολη αποστολή. Είναι υποχρεωμένοι να φτάσουν στο σχολείο μετά από αρκετά λεπτά περπάτημα, αφού περάσουν μέσα από έναν πολύ μεγάλο ανοιχτό δημόσιο χώρο, σαν τεράστιο οικόπεδο, όπου κάποτε υπωνόταν ένα μεγάλο κτίριο. Πρέπει να ήταν το παλιό σχολείο, έτσι τουλάχιστον τους έλεγαν οι γονείς τους. Κανείς όμως δεν είναι σίγουρος γιατί το κτίριο αυτό είναι τώρα πια γκρεμισμένο, είναι ένα ερείπιο. Το πρόβλημα είναι πως σε πολλά σημεία στο χώρο αυτόν διάφοροι περαστικοί αφήνουν σκουπίδια και ο χώρος γίνεται σιγά σιγά ένας σκουπιδότοπος επικίνδυνος για τη δημόσια υγεία. Επίσης, σε διάφορα σημεία του χώρου αυτού έχουν απομείνει ακόμη μπάζα, σκουριασμένα

σίδερα και καμένα ξύλα από το κατεστραμμένο παλιό κτίριο, με αποτέλεσμα να πρέπει κανείς να προσέχει πολύ πού θα πατήσει για να περάσει από εκεί.

Κατά τη γνώμη σας, τι θα έπρεπε να γίνεται με τέτοιους εγκαταλελειμμένους δημόσιους χώρους που βρίσκονται σε γειτονιές όπου κατοικούν πολλοί άνθρωποι;

Σε περίπτωση που οι μαθητές δυσκολευτούν να συντάξουν κάποιο κείμενο κατά τη φάση της αποδελτίωσης, καλό θα ήταν να λειτουργήσει βοηθητικά ο εκπαιδευτικός.

Προτείνεται να προκύψει ένα κείμενο (case-study) μαζί με το ερευνητικό ερώτημα, ανά ομάδα, ώστε να είναι πιο οριοθετημένη η δραστηριότητα. Ωστόσο είναι πιθανόν να προκύψουν παραπάνω από ένα κοινά προβλήματα από την φάση των συνεντεύξεων. Σε αυτή την περίπτωση καλό θα ήταν η ομάδα να αποφασίσει με ποιο θα ασχοληθεί. Εάν υπάρξει επιθυμία να ασχοληθεί η ομάδα με παραπάνω από ένα, αυτό είναι στην κρίση του εκπαιδευτικού. Τα τελικά κείμενα με τα ερευνητικά τους ερωτήματα αναρτώνται σε μια κενή επιφάνεια στον τοίχο, **και με απόσταση μεταξύ τους**, ώστε να είναι ορατά από όλες τις ομάδες.

Δεξιότητες 21ου αι. που αναπτύσσονται στο εργαστήριο:

Κριτική σκέψη (Critical thinking)
Επικοινωνία (Communication)
Συνεργασία (Collaboration)
Ενσυναίσθηση και ευαισθησία
Υπευθυνότητα
Πρωτοβουλία
Οργανωτική ικανότητα
Πλάγια σκέψη

Εργαστήριο 5: Συζήτηση-Δημοκρατικός διάλογος (45')

1. Ο εκπαιδευτικός έχει φροντίσει από πριν να εκτυπώσει αρκετές κόλλες Α4 στις οποίες θα αναγράφεται η λέξη "Ενέργεια". Μοιράζει αρκετές από αυτές σε κάθε ομάδα, ώστε να ξεκινήσει η διαδικασία της συζήτησης. Οι "καρτέλες" αυτές θα χρησιμοποιηθούν από τους μαθητές ώστε να δομηθεί η συζήτηση τους πιο αποτελεσματικά.

2. Μοιράζονται επιπλέον τα case-studies (ένα ανά ομάδα) με τα ερευνητικά τους ερωτήματα (τα οποία έχουν καταγραφεί στην προηγούμενη φάση και έχουν τοιχοκολληθεί), τα οποία θα δώσουν το έναυσμα για τη συζήτηση των ομάδων των μαθητών.

Παραδείγματα ερευνητικών ερωτημάτων: **«Ποιος έχει τον πρώτο λόγο για το πού και πώς θα γίνει μια εικαστική παρέμβαση σε δημόσιο χώρο;»**. Ένα άλλο ερώτημα θα μπορούσε να είναι:

“Κατά τη γνώμη σας, ποια θα πρέπει να είναι η στάση του ενεργού πολίτη απέναντι στα αδέσποτα της γειτονιάς του;” ή ακόμη: **“Τι θα προτείνετε για να βελτιωθεί η δράση της Ανακύκλωσης στις γειτονιές ώστε αυτή να έχει ουσιαστικό αποτέλεσμα για την προστασία του Περιβάλλοντος και τι θα μπορούσε να γίνει με τις μάσκες μιας χρήσης;”**.

3. Έρευνα. Σε αυτό το σημείο οι μαθητές με την καθοδήγηση του εκπαιδευτικού πραγματοποιούν μια έρευνα στο διαδίκτυο γύρω από το ερευνητικό ερώτημα που θα συζητήσουν. Ακόμα και η έρευνα φωτογραφικού υλικού μπορεί να δώσει στους μαθητές τα κατάλληλα εναύσματα για να επιχειρηματολογήσουν έπειτα. Στην περίπτωση που οι υπολογιστές δεν επαρκούν ώστε να χρησιμοποιηθεί ένας από κάθε μαθητή, μπορούν να χρησιμοποιήσουν έναν ανά ομάδα. ***Σε περίπτωση που ο χρόνος δεν επαρκεί, αυτό το βήμα μπορεί να παραληφθεί.**

4. Επιχειρηματολογία.

Κάθε μέλος της ομάδας εκφράζει την άποψή του πάνω στο ερευνητικό ερώτημα που έχει προκύψει από την αποδελτίωση. Ορίζεται εξ αρχής ένα από τα μέλη της ομάδας ως γραμματέας που θα είναι υπεύθυνος για την καταγραφή του κειμένου συναίνεσης. Τα υπόλοιπα μέλη προχωρούν στη συμπλήρωση των καρτελών.

Σκοπός της συζήτησης η ομάδα να καταλήξει σε ιδέες για το πως μπορεί να λυθεί το πρόβλημα που μελετάται και σε ποιες ενέργειες θα μπορούσαν να προβούν για την επίλυση αυτού του προβλήματος. Κάθε μέλος της ομάδας εκφράζει την άποψή του και μπορεί να δευτερολογήσει, αν υπάρχει χρόνος. Είναι σημαντικό, στο τέλος, παρά τις όποιες διαφωνίες, να υπάρξει μια κοινή συνισταμένη απόψεων, η οποία θα είναι ικανή να συμβάλει στη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος.

Επομένως στο τέλος της συζήτησης προκύπτουν από κάθε τραπέζι το εξής υλικό:

- οι καρτέλες με τις **ενέργειες** που μπορούν να γίνουν για την επίλυση του προβλήματος.
- το κείμενο συναίνεσης (μικρό, έως 100 λέξεις) όπου θα αναγράφονται συνολικά οι θέσεις της ομάδας και **θα απαντάει στο ερευνητικό ερώτημα που έχει τεθεί.**

Καλό θα είναι τα μικροκείμενα-φράσεις που αναγράφονται στις καρτέλες να μην ξεπερνούν τις 25-30 λέξεις.

Οι μαθητές κάθε ομάδας μπορούν να παρουσιάσουν τις θέσεις τους διαβάζοντας το κείμενο συναίνεσης σε όλη την τάξη.

Δεξιότητες 21ου αι. που αναπτύσσονται στο εργαστήριο 1:

Κριτική σκέψη (Critical thinking)
Επικοινωνία (Communication)
Ενσυναίσθηση και ευαισθησία
Πρωτοβουλία
Ψηφιακός γραμματισμός (digital literacy)
Επίλυση προβλημάτων

Εργαστήριο 6. Δημιουργία Χάρτη προβλημάτων-ενεργειών και ψηφοφορία (45')

α) Αφού τελειώσει η διαδικασία της συζήτησης η κάθε ομάδα σηκώνεται και τοιχοκολλά τις καρτέλες “Ενέργεια” δίπλα στο case-study (το οποίο είναι ήδη τοιχοκολλημένο από την προηγούμενη φάση). Οι μαθητές ενώνουν με σπάγκο τα case-studies με τις αντίστοιχες ενέργειες δημιουργώντας σταδιακά τον χάρτη προβλημάτων-ενεργειών. Ακολουθεί συζήτηση όλης της τάξης πάνω στο χάρτη και αν βρεθούν ενέργειες οι οποίες ταιριάζουν με παραπάνω από ένα case-study (ακόμη αν είναι και άλλης ομάδας) ενώνονται με σπάγκο και με αυτή.

β) Οι μαθητές ψηφίζουν τις “Ενέργειες” που επιθυμούν για κάθε πρόβλημα-case study είτε σημειώνοντας ένα σταυρό - βούλα πάνω στην καρτέλα, είτε κολλώντας πάνω ένα ποστ-ιτ.

Προτείνεται ακόμη οι μαθητές να ζητήσουν και από τους υπόλοιπους μαθητές των άλλων τμημάτων της Α΄ Γυμνασίου η ακόμη και από τμήματα μεγαλύτερων τάξεων να σπαταλήσουν λίγο χρόνο στο διάλειμμά τους για να συμμετάσχουν στην ψηφοφορία. Ακόμη οι μαθητές θα μπορούσαν να συντάξουν και ηλεκτρονική ψηφοφορία μέσω της ηλεκτρονικής εφαρμογής (Google forms ή Edmodo) και να τη διαμοιράσουν στους μαθητές του υπόλοιπου σχολείου.

Μετά το τέλος του εργαστηρίου θα είναι φανερό ποιες ενέργειες έχουν επιλεγεί για κάθε πρόβλημα (case-study). Η τάξη θα μπορούσε να προχωρήσει ένα βήμα πιο πέρα και να προσπαθήσει να υλοποιήσει κάποιες από τις ενέργειες για την επίλυση του προβλήματος.

Δεξιότητες 21ου αι. που αναπτύσσονται στο εργαστήριο:

Κριτική σκέψη (Critical thinking)
Επικοινωνία (Communication)
Συνεργασία (Collaboration)
Πρωτοβουλία
Οργανωτική ικανότητα
Ψηφιακός γραμματισμός
Προγραμματισμός, Παραγωγικότητα
Επίλυση προβλημάτων
Πλάγια σκέψη

Εργαστήριο 7: Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση γίνεται από τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς και αποσκοπεί στην ανατροφοδότηση για την επιτυχία της δράσης. Προτείνεται η παρακάτω φόρμα για συμπλήρωση από όλους τους συμμετέχοντες:

Ερωτηματολόγιο Μαθητή

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSf2jUg6OeBzMq-rF3nnhtdebpuFvXXNsmdfzzeaHgWDJ7L4zg/viewform>

Ερωτηματολόγιο Εκπαιδευτικού

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSf57dr81kTurkeDgPUgd4ppFluJDjE63gHpminA0PTQ12JWLQ/viewform>

Δεξιότητες 21ου αι. που αναπτύσσονται στο εργαστήριο 6:

Κριτική σκέψη (Critical thinking)

Ενσυναίσθηση και ευαισθησία
Πληροφορικός γραμματισμός (ICT literacy),
Ψηφιακός γραμματισμός (digital literacy),
Τεχνολογικός γραμματισμός (technology literacy),
Δεξιότητες δημιουργίας και διαμοιρασμού ψηφιακών δημιουργημάτων,
Συνδυαστικές δεξιότητες ψηφιακής τεχνολογίας, επικοινωνίας και συνεργασίας,
Δεξιότητες διεπιστημονικής και διαθεματικής χρήσης των νέων τεχνολογιών